

7/8460

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610/ 2969
Konu : Yazılı Soru Önergesi

.../07/2009
30 TEMMUZ 2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 25.06.2009 tarihli ve KAN.KAR.MD.A. 01.0.GNS.0.10.00.02-7/8460-14176/30767 sayılı yazınız.
b) Başbakanlığın 25.06.2009 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-153-22/2828 sayılı yazısı.

İlgi (a) da kayıtlı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının yazısı ile, ilgi (b) de kayıtlı yazı ekinde alınan, Kocaeli Milletvekili Cevdet SELVİ'ye ait 7/8460 esas no'lu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:
1- Görüş (3 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği: TBMM Başkanlığı'na
Bilgi: Başbakanlığa

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

:Cevdet SELVİ

Kocaeli Milletvekili

Esas No

: 7/8460

60. Hükümet 2008 programı doğrultusunda, Toprak Mahsulleri Ofisi Yönetim Kurulu'nun 21.02.2009 tarih ve 4/29-1 sayılı kararı ile değiştirilen ve 01.06.2009 tarihinde yürürlüğe giren "Toprak Mahsulleri Ofisi Hububat alım ve Satış Esaslarına İlişkin Uygulama Yönetmeliği" ile TMO;

- Hububat alım dönemlerini, Üretici, kooperatif ve üretici birlikleri için 2009'da 1 Haziran'dan başlatıp 2017 yılına kadar 1 Kasım'a çekerken asgari alım miktarını ise 3 ton'dan kademeli olarak 80 ton'a çıkarmakta,
- Tüccar ve şirketlerden alım yapmanın yolunu açmakta,
- Alım ödemeleri ürün tesliminden 30-35 gün sonra yapılmakta, (yani en erken ödeme Aralık ayında olacaktır.)
- 2017/18 döneminden itibaren çavdar, tritikale, yulaf ve mısır alımına son verilmektedir.

Konuya ilişkin sorularım şöyledir;

SORU 1-Ülkemizde kaç çiftçi 80 ton ve üzerinde hububat ürünü elde edebilmektedir?

CEVAP 1-24.07.2003 tarihli ve 25178 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programında TMO'nun AB mevzuatına uyumlu hububat ve çeltik uygulama yönetmeliklerini hazırlaması hububat, çeltik veya bütün ürün gruplarına yönelik olarak müdahale kuruluşu yapısına dönüşmesi öngörülmüştür.

Ulusal Programda TMO tarafından çıkarılması öngörülen Hububat ve Çeltik Uygulama Yönetmeliklerine ilişkin olarak 17.04.2007 tarihinde açıklanan "Türkiye'nin AB Müktesebatına Uyum Programı (2007-2013)"de ve 28.10.2007 tarihli ve 26684 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hükümet Programında (2008) 10.1 no'lu tedbir olarak, Hububat ve Çeltik Alım Satımına İlişkin Yönetmeliklerin 2008 yılında çıkarılması hususu yer almıştır.

TMO'ca, Avrupa Birliği hububat ve çeltik ortak piyasa düzeni mevzuatına paralel olarak hazırlanan "TMO Çeltik Alım ve Çeltik-Pirinç Satış Esaslarına İlişkin Uygulama Yönetmeliği" ile "TMO Hububat Alım ve Satış Esaslarına İlişkin Uygulama Yönetmeliği" yukarıda belirtilen gelişmeler doğrultusunda TMO Yönetim Kurulunca, 01.06.2009 tarihinde yürürlüğe girmek üzere onaylanmıştır.

Makarnalık ve ekmeklik buğday, arpa, çavdar, tritikale, yulaf ve mısır için aşağıda da görüldüğü üzere geçiş dönemi uygulanarak AB'deki minimum alım miktarlarına ulaşılabacaktır.

— 2010/11 döneminde asgari	: 3 ton
— 2011/12 döneminde asgari	: 5 ton
— 2012/13 döneminde asgari	:10 ton
— 2013/14 döneminde asgari	:15 ton
— 2014/15 döneminde asgari	:25 ton
— 2015/16 döneminde asgari	:40 ton
— 2016/17 döneminde asgari	:60 ton
— 2017/18 dönemi ve sonrası asgari	:80 ton

Makarnalık buğday için;

— 2010/11 dönemleri arasında asgari	: 3 ton
— 2011/12 döneminde asgari	: 5 ton
— 2012/13 dönemi ve sonrası asgari	:10 ton

Bu uygulama sayesinde hâlihazırda 27 AB ülkesinde uygulanan minimum alım tonajına geçiş programı ile ulaşılması planlanmıştır. Ayrıca bu uygulama ile çiftçilerin birlikte hareket etmesi ve örgütlenmesi (üretici birlikleri ve kooperatiflerin kurulması) teşvik edilmiş olacaktır. Bakanlığımızca yürütülen uygulama (Arazi Toplulaştırması projesi de bu uygulamanın altyapısının oluşmasını sağlayacaktır.) öncelikle ürünün piyasada işlem görmesini sağlayacak, piyasada işlem görmeyen arz fazlası ürün TMO'ya yönelecektir.

Yoğun alım dönemlerinden biri olan 2005 yılında, TMO'ya ürün teslim eden üretici profili örnek olması açısından aşağıda sunulmuştur.

SATILAN ÜRÜN MİKTARI (TON)	HUBUBAT (BUĞDAY-ARPA-ÇAVDAR-YULAF)		
	ÜRETİCİ SAYISI	ALIM MİKTARI (ton)	TOPLAM ALIM ORANI (%)
0-3	8.079	18.466	0,4
3,1-5	19.812	79.986	1,9
5,1-10	52.068	394.951	9,6
10,1-20	69.698	1.009.912	24,2
20,1-50	75.542	2.300.594	55,3
50,1-80	5.970	323.429	7,8
80,1 ve üzeri	273	36.377	0,8
TOPLAM	231.442	4.163.715	100

SORU 2- Ülkemizde kaç çiftçi elde ettiği ürününü depolama koşullarına sahiptir?

CEVAP 2- Türkiye'de 4.1 milyon tonu TMO'da, 7 milyon tonu özel sektörde olmak üzere yaklaşık 11 milyon tonluk depolama kapasitesinin mevcut olduğu tahmin edilmektedir. Ayrıca üreticilerimiz kendi depolama imkânlarını kullanarak ürünlerini depolamaktadır.

5 Nisan 2007 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile TMO'nun depo yapması ve yaptırması görevi çerçevesinde uzun süreli kiralama garantisi kapsamında 150.000 tonluk fındık deposu yapılmıştır. 160.000 tonluk hububat deposu yaptırılması için sözleşme imzalanmıştır. Ayrıca 1.6 milyon ton kapasiteli depo yapılması için ihale hazırlıkları yapılmaktadır.

SORU 3- Ülkemizde kaç çiftçi hasat ettiği ürününü paraya çevirebilmek için 5-6 ay bekleyebilecektir?

CEVAP 3- TMO tarafından 1993 yılından beri uyguladığı emanet alım sistemi sayesinde üreticiler ve üreticilerin ortağı olduğu kooperatif ve birliklerden, ÇKS belgesindeki üretim miktarı kadar ürünün depo kirası alınmaksızın, tüccar ve şirketlerden de cüzi miktarda depo kirası alınarak emanete bırakmaları, ürünlerini bekletmeleri, piyasa koşullarının daha uygun olduğu dönemlerde piyasada değerlendirmeleri imkânı verilmektedir.

Bu kapsamda, TMO'nun uyguladığı emanet alım sistemi ile tüm kesimler istekleri halinde ürünlerini müteakip 30 Nisan tarihine kadar bekletme imkânına sahiptir.

Ürününü emanet bırakan üreticilere %30 avans ödemesi yapılarak acil finansman ihtiyacı karşılanmaktadır. Ayrıca ürün için düzenlenen makbuz senedi karşılığı anlaşmalı bankalardan uygun faizle kredi kullanabilmektedir.

SORU 4- Bu düzenlemeye göre kaç çiftçi ürününü TMO'ya satabilecektir?

CEVAP 4- 2009 yılında üreticilerden, ÇKS belgesindeki üretim miktarı kadar ürünleri satın alınmaktadır. Ürününü TMO'ya arz eden bütün üreticilerin ürünleri satın alınabilmektedir.

SORU 5-Bu düzenlemeyle gerçekte amaçlanan, TMO'yu sadece tüccar ve şirketlerden "stratejik stok" için alım yapan kurum haline mi getirmektedir?

CEVAP 5- AB mevzuat uyum çalışmaları kapsamındaki görevlerin yerine getirilebilmesi için Yönetmeliklerde tüccar ve şirketlerden de alım yapılacağı hususu yer almaktadır.

01.06.2009 tarihinde yürürlüğe giren Hububat Alım ve Satış Esaslarına İlişkin Uygulama Yönetmeliğine göre, üreticilerden 1 Haziran, tüccar ve şirketlerden ise 1 Kasım 2009 tarihi itibarıyla alım yapılacaktır. Müdahale alımları sadece üreticilerden ve kooperatif ile birliklerden değil, AB'deki gibi tüccar ve şirketlerden de yapılacaktır. Böylelikle özel sektörün hasat döneminde hububat ile çeltik alımı ve ticaretinde daha etkin rol üstlenmesi bu ürünlere TMO dışında da kaynak aktarılması ve alınan ürünün depolanmasına yönelik özel sektör tarafından ilave modern depolama tesislerinin de yapılması ile birlikte esas olarak ürünün piyasada işlem göreceği altyapının oluşturulması hedeflenmektedir.

SORU 6-Dünyada "gıda krizlerinin yaşandığı, ihtiyacımız için buğday ithal ettiğimiz, pirinç kuyruklarının yaşandığı bir ortamda bu düzenleme ile hububat üretimimizin düşeceğini ve kırsal kesimden şehir varoşlarına yeni göçlere yol açacağını düşünüyorsunuz?

CEVAP 6- 2009-2010 üretim yılında iklim şartlarının daha iyi seyretmesi nedeniyle buğday üretiminin 20,6 milyon ton seviyelerinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Üretimin yoğunluğuna bağlı olarak, TMO tarafından 1 Haziran 2009 tarihinde taahhütname ile alımlara başlanmış, piyasa fiyatlarının üretici aleyhine gelişmesini engellemek üzere 5 Haziran 2009 tarihinde müdahale alım fiyatı kademeli olarak artmak üzere Anadolu Kırmızı Sert Buğday için 500 TL/Ton olarak açıklanmıştır. Ayrıca, Bakanlığımızca 2009 yılı ürünü tüm buğday çeşitleri için 50 TL/Ton prim ödenecektir.

TMO tarafından müdahale alım fiyatları belirlenirken ürün maliyetleri, enflasyon oranı (Mayıs 2008/Mayıs 2009 ÜFE %-2.4), üretim miktarı, dünya piyasalarındaki gelişmeler, geçtiğimiz yıl fiyatları ve üretimin sürdürülebilirliği dikkate alınmaktadır.

Ayrıca, Bakanlığımız tarafından girdi maliyetlerinin düşürülmesi amacıyla, fiyat ve prim ile birlikte üreticilerimiz, üretim maliyetini artıran bütün faktörler göz önünde bulundurarak mazot, gübre ve sertifikalı tohumluk gibi desteklerle desteklenmektedir.

Yeni hasat döneminde TMO tarafından 300'den fazla işyerinde alım yapılması planlanmış olup, ürün alımları devam etmektedir. Yapılan alımlarda herhangi bir problem ve üretici şikâyetiyle karşılaşılmamıştır.

Yukarıda da belirtildiği üzere üretimin sürdürülebilirliğinin sağlanması için TMO ve Bakanlığımız tarafından her türlü tedbir zamanında alınmakta ve üretici mağduriyetinin önüne geçilmektedir.

Ayrıca, TMO'nun faaliyet alanındaki mısır, çeltik, buğday, arpa gibi ürünlerin üretim miktarları kuraklığın etkisinin görüldüğü son iki yıl dışında 2002 yılına göre artış trendi içerisinde.